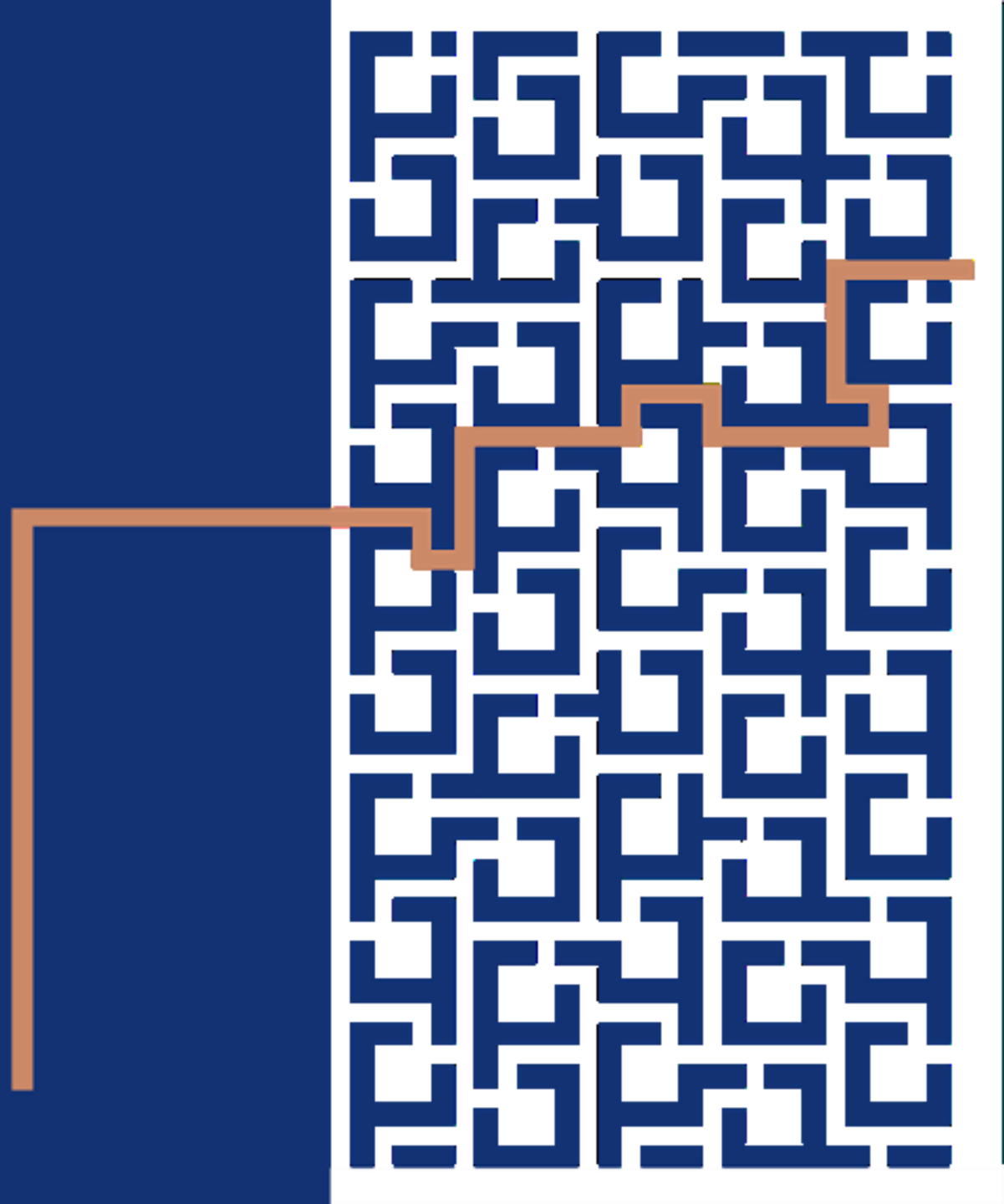
CEVRO VYSOKÁ ŠKOLA

2. PRÁVNÍ RÁMEC DISPOZIC S DATY, SPECIFIKA OCHRANY DAT VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU)

Právo informačních a komunikačních technologií

9 | 10 | 2025

I. POJEM DATA, ÚDAJE A INFORMACE

POJEM DATA A INFORMACE

Data

- jsou zpravidla **syrová, nestrukturovaná fakta nebo hodnoty**, které nemají samy o sobě význam, dokud nejsou nějak zpracována nebo interpretována (např. seznam čísel nebo naměřených hodnot).

Údaje

- U určitém kontextu může jít v zásadě o synonymum pro data;
- jsou **data v určitém (minimálním) kontextu**, která již mohou mít určitou formální strukturu nebo označení, díky čemuž lze z nich snadněji číst nebo je vyhledávat, bývají zpravidla spojena s konkrétní věcí, osobou, objektem nebo událostí (např. osobní údaje, kontaktní údaje),

Informace

- zpravidla jde o **výsledek zpracování a interpretace** (typicky popis) dat nebo údajů, tedy jejich smysluplné propojení a vyvození významu (viz např. nasbíraná statistická data od respondentů a jejich popis ve studii);
- informace poskytuje odpovědi na otázky a **pomáhá při rozhodování**, například trend prodeje za určité období nebo analýza chování zákazníků.

POJEM DATA A INFORMACE

Data

- samotná existence dat **neimplikuje existenci informace** (ani entropii);
- **až způsob nakládání s daty** (např. jejich sdílení či vložení do “systému“ v závislosti na jejich kvalitě a v určitém čase **může vést ke vzniku informace**;
- některá data však mohou být informací (např. „materiálně“ pravdivé výroky jako je např. „nálada na trhu, apod.)

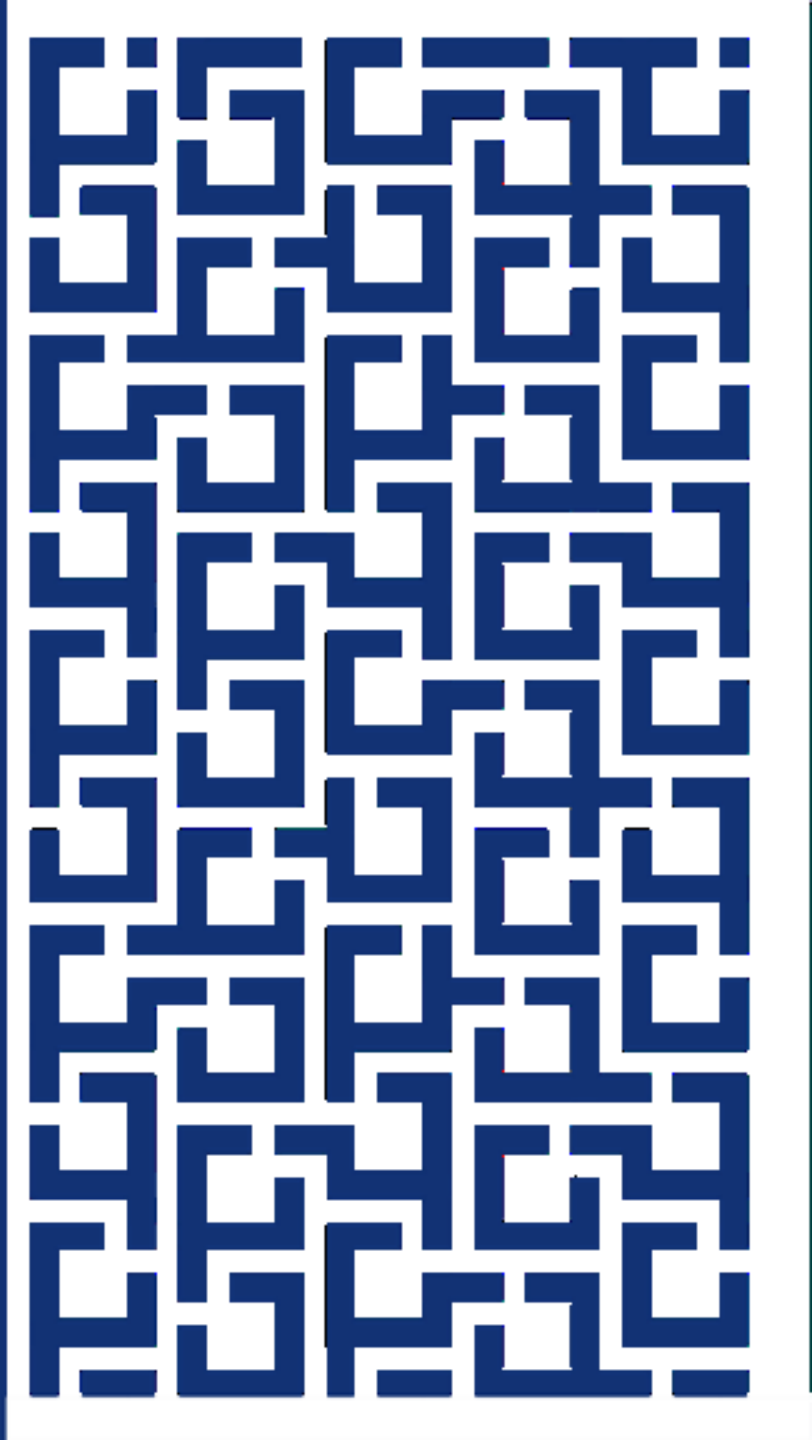
Informace

- **není statickým jevem** nebo nějakou ideálně existující entitou;
- je určitým **protikladem entropie** (např. v kybernetice);
- není možno vnímat staticky nebo (slovy práva), jako nějaký ideální statek, jde o popis (fakticita);
- jde o **přírodní fenomén**, který lze z pohledu člověka popsat pouze v čase;
- nemá charakter objektivní skutečnosti, ale jde o **objektivně vnímatelný přírodní proces** a právě s procesním charakterem informace se právo srovnává jen velmi nesnadno;

Právní regulace nezřídka s pojmem informace “pracuje “ neadekvátně

- snahy o regulaci šíření informací připomínají snahu o regulování stavu, že „***prase umí létat***“;
- viz **příklady** z oblasti ochrany osobních údajů, autorského práva, apod.;

II. PRÁVA K DATŮM (ABSOLUTNÍ A RELATIVNÍ)

PRÁVA K DATŮM (POZITIVNÍ PŘÍKLAD AUTORSKÉHO PRÁVA)

Absolutní (erga omnes) a relativní (inter omnes) pojetí práv

- intuitivně se může zdát, že data mohou být jakožto statická kategorie (statek) předmětem absolutních práv (např. ve formě vlastnictví nebo držby);
- absolutnímu charakteru těchto práv však napovídá označení existujících právních konceptů (např. IP či copyright);
- vždy je třeba posuzovat práva k výsledkům tvůrčí činnosti jinak než práva přiznaná všem ostatním vlastníkům. („Tato práva nikdy nebyla stejná a nikdy stejná být nesmí.“ Viz L. Lessig);

Autorské právo

- filosofie autorského práva je postavena rozumně, formálně je založená na tom, že **autor má absolutní práva k dílu**, fakticky však autorské právo zahrnuje absolutní práva nikoli k dílu jako takovému, ale k **jeho užití** respektive k formální kvalitě jeho užití;
- této logice odpovídá i povaha autorských práv, která až na velké **výjimky** náleží **výlučně autorovi** a ostatní subjekty je mohou pouze v určité míře vykonávat;
- tam, kde autorské právo z této logiky uhýbá a snaží se namísto ochrany práv k užitku nastavit své instituty k ochraně díla jako nějakého ideálního statku (tj. dat tvořících dílo), vznikají **absurdní právní konstrukce**,
  - např. specifická ochrana DRM, zákonné náhrady škody nebo tautologické výjimky z výjimek;
- na tam, kde se autorské právo soustředí na ochranu shora zmíněných souvislostí (tj. typicky např. na **ochranu absolutního práva k ekonomickému užitku**), pozorujeme jeho efektivní působení i naplňování jeho původního ekonomického účelu;

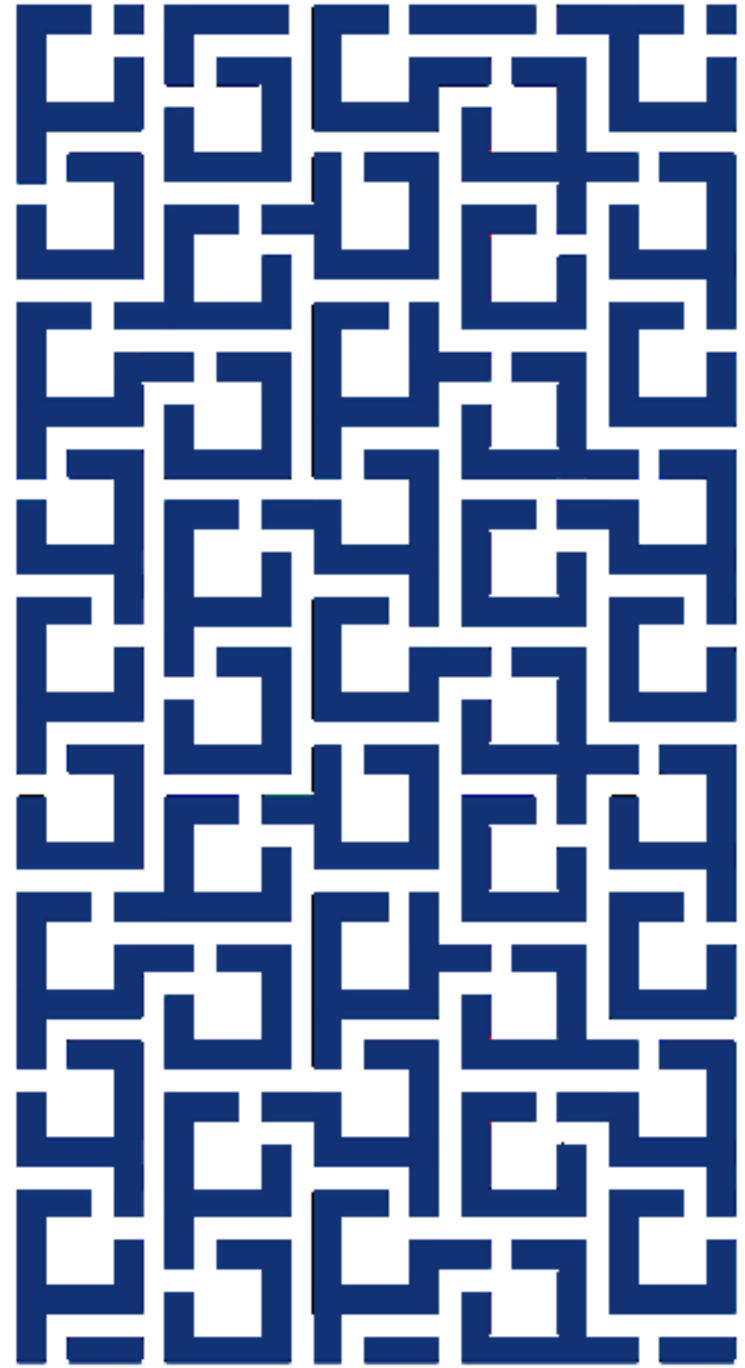
PRÁVA K DATŮM
(NEGATIVNÍ PŘÍKLAD Z OBLASTI OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ)

Oblast ochrany osobních údajů

- koncepce fenomén této ochrany se výrazně liší (ve své podstatě) od tradiční a empiricky prověřené ochrany soukromí;
- tato oblast trpí systematickým lapsem spočívajícím ve **ztotožnění dat a informace**, nacházíme v jeho rámci též náznaky vlastnického pojetí osobního údaje (jen v tomto případě **namísto koupě a prodeje hovoříme o souhlasu se zpracováním**);
- část regulace je postavena na předpokladu, že k osobním údajům (datům přičitatelným konkrétním lidem) **lze konstruovat absolutní práva**;
- namísto toho by bylo účelnější založit (podobně jako v oblasti autorského práva) **absolutní práva spíše k souvislostem s výskytem osobních údajů**, tj. typicky k lidskému soukromí, ke společenské reputaci člověka nebo k veřejnému zájmu, apod.
- **absolutní charakter právní kontroly nad daty by totiž bylo jistě možné v této oblasti vztáhnout k absolutnímu právnímu panství nad datovým nosičem či unikátní službou** (šifrovanou) resp. nad nástrojem umožňujícím rozšifrování dat, apod.

Absolutní charakter mají až na výjimky práva nikoli k datům, ale k různým souvislostem jejich existence, typicky k formě a důsledku jejich užití

III. DATA JAKO VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

DATA JAKO VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.
(§ 489 ObčZ)

Věci hmotné a nehmotné
(1) Hmotná věc je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu.
(2) Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty.
(§ 496 ObčZ)

Ovladatelné přírodní síly
Na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se použijí přiměřeně ustanovení o věcech hmotných.
(§ 497 ObčZ)

DATA JAKO VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

Data v právním smyslu

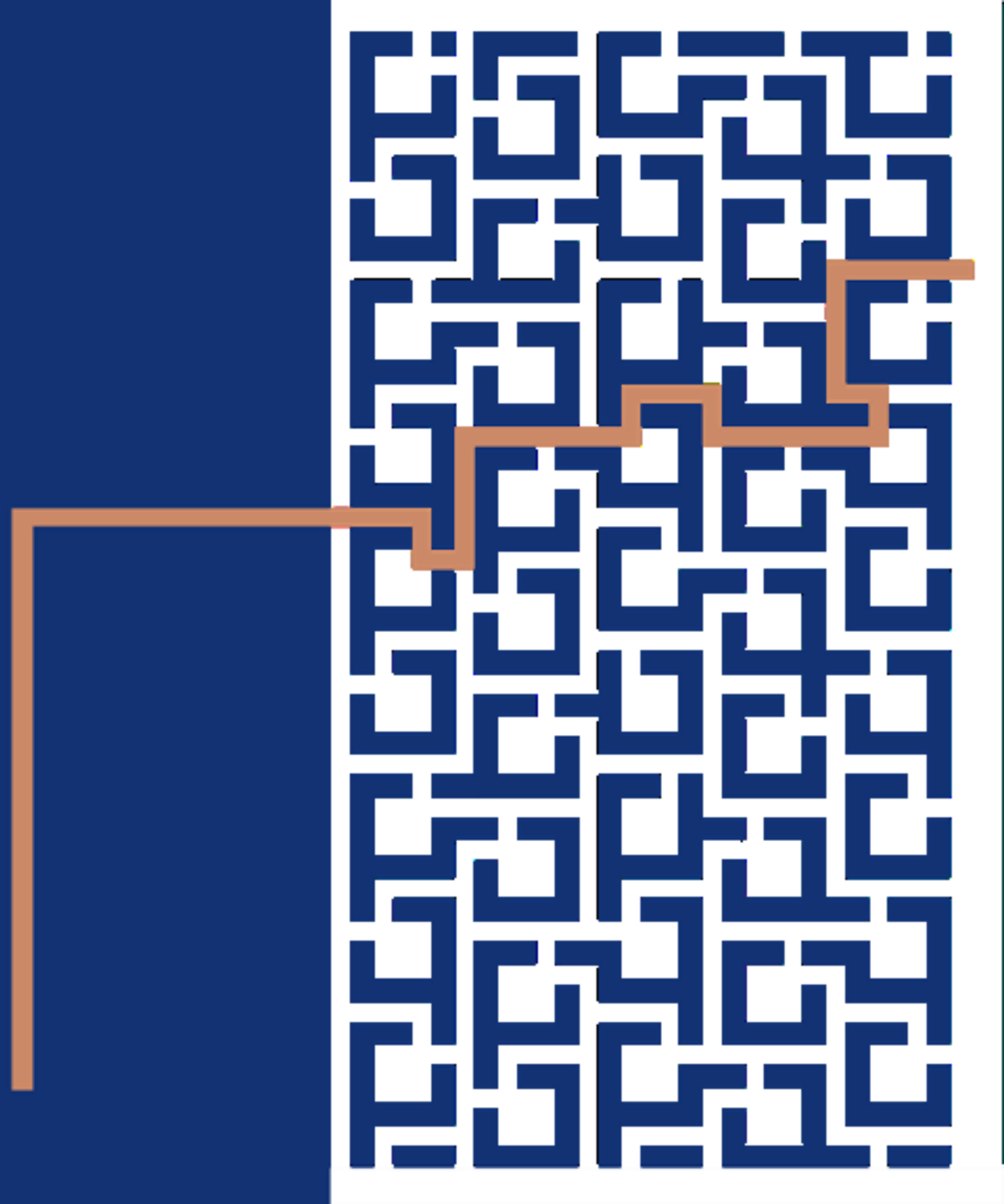
- z platné právní úpravy lze dovodit, že také **data jsou nehmotnou věcí** v právním smyslu (§ 489 ObčZ); věcí v právním smyslu však **nemohou být informace**, které zahrnují údaje o prostředí, jeho stavu a procesech v něm probíhajících, mají dynamický charakter a jedná se o objektivně vnímatelné přírodní procesy;
- ze skutečnosti, že **data jsou věcí v právním smyslu**, však ještě nevyplývá jakýkoliv závěr o tom, že by data byla **předmětem vlastnického práva ve smyslu** § 1012 a násl. ObčZ;
- data jsou ze své podstaty **veřejnými statky** a jestliže k nim zákonodárce v kontextu § 977 ObčZ výslovně nepřizná majetková práva absolutní povahy, je možné je chránit **pouze smluvně nebo prostřednictvím již existujících institutů**, jako je například zvláštní právo pořizovatele databáze ve smyslu § 88 a násl. autorského zákona
- vlastnické právo v užším slova smyslu (§ 1012 ObčZ) se k datům vztahovat nemůže, ledaže by je zákonodárce **výslovně** přiznal;

Osobní údaje nejsou věc

- věcí v právním smyslu **nemohou být osobní údaje** ve smyslu čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 GDPR, a to s ohledem na svou informační povahu nemají osobní údaje charakter věci v právním smyslu (jedná se o popis vlastností a identifikátorů fyzické osoby).

- **O datech má smysl „normovat“ primárně ve smyslu práv k jejich užití…**

IV. PRÁVA K UŽITKU (DAT)

PRÁVA K UŽITKU (PRÁVO NA UŽITÍ DAT)

Rozdíl mezi daty a reálnými věcmi

- podstatný rozdíl mezi daty a reálnými věcmi, který je dán rozdílem mezi **unikátností výskytu reálné věci** a **relativní neomezeností v mnohosti výskytu dat** (až na **výjimky**);
- struktura práv k datům se **na první pohled** v porovnání s právy k reálným věcem mnohem složitější, neboť vždy závisí na konstrukcích příslušného právního odvětví (tj. ochrany soukromí, duševního vlastnictví apod.)
- ve **skutečnosti však je (má být) charakter práv k datům ve všech případech tentýž** a je prakticky lhostejné, o jaký typ dat se jedná nebo která součást systému platného práva se jí specificky věnuje.

Srovnání s vlastnickým právem

- vlastník reálné věci disponuje **pěti základními typy absolutních práv**, a to právem věc držet, užívat, požívat, disponovat s ní nebo ji zničit;
- tato práva se přitom vztahují **přímo k předmětné (hmotné) věci;**
- i k datům se mohou teoreticky vztahovat shodná, resp. obdobná oprávnění, avšak **pouze v případě, kdy nad nimi lze zajistit totální fyzickou kontrolu** (nikoliv však přímo k datům, ale k nástroji jejich dokonalé kontroly, tj. k nosiči nebo fyzickému dešifrovacímu nástroji – pouze v tomto případě je možno data v právním smyslu vlastnit, držet, apod.);
- v ostatních případech je vzhledem k povaze dat možno hovořit **pouze o právu užití dat.**

PRÁVO NA UŽITÍ DAT (Z POHLEDU ABSOLUTNÍCH A RELATIVNÍCH PRÁV)

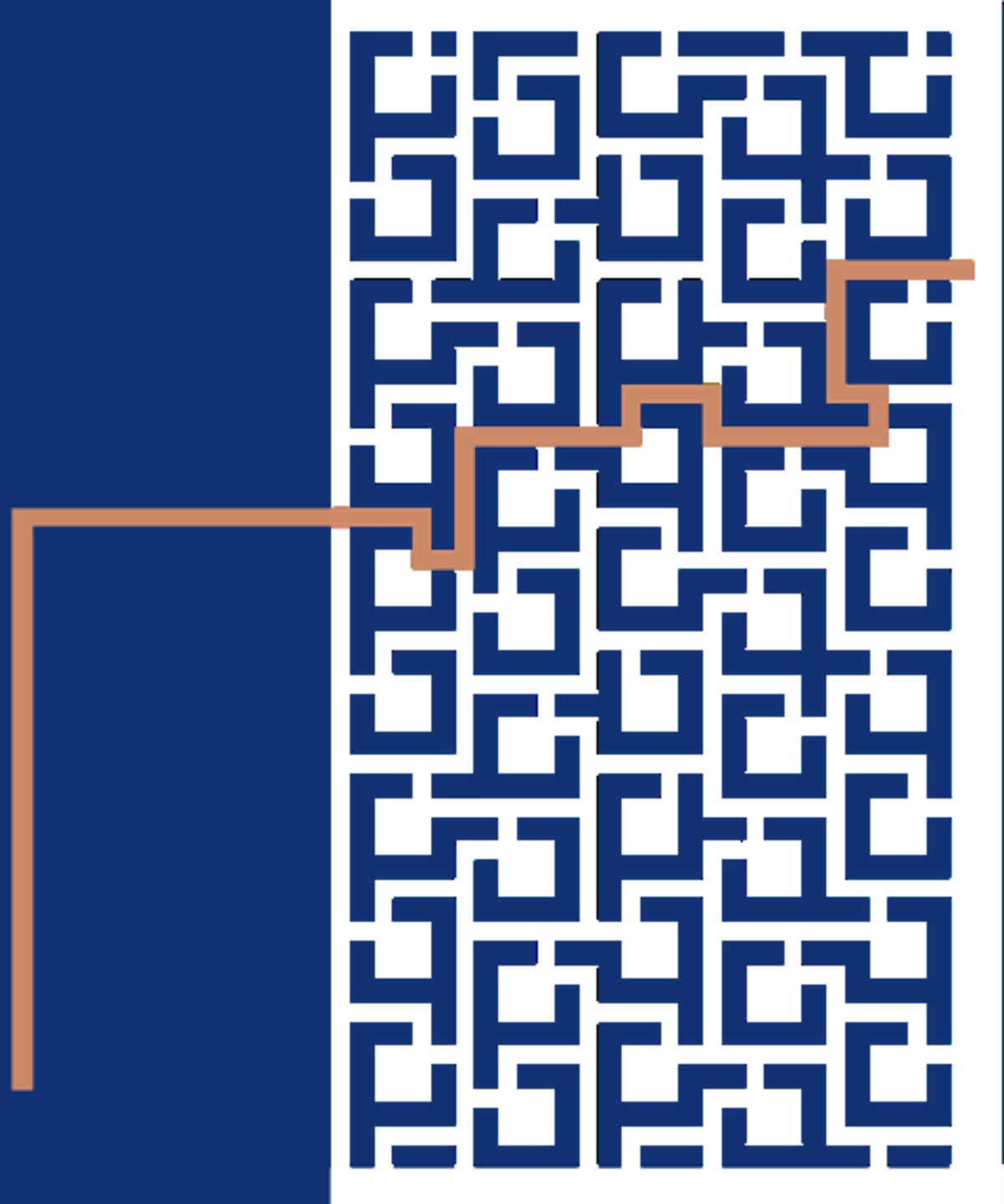
Právo na užití dat může být založeno zákonem jako absolutní

- typickým příkladem je **právo autorské**, právo sui generis **k databázi** nebo právo **na ochranu soukromí**;
- mezi **příklady absolutního práva na užití dat** můžeme řadit třeba i tzv. „právo **na svobodný přístup k informacím**“ (správně by mělo být označeno jako právo na svobodný přístup k údajům), přičemž jeho realizace má charakter užití dat veřejného sektoru na základě žádosti;
- podobný charakter má též například **ochrana obchodního tajemství**, i v tomto případě je absolutní právo založeno zákonem na základě kombinace objektivních faktorů a projevené vůle oprávněného;
- ve všech případech je každopádně třeba, aby **zákon nejen takové právo k určitému typu dat specificky založil**, ale aby též konkretizoval, jaké formy užití zahrnuje.

Právo k datům může být zakotveno také jako právo relativní

- podobně jako u absolutních práv je jejich jediným pragmaticky použitelným obsahem **užití dat**;
- typickým příkladem může v tomto směru být **dohoda o mlčenlivosti** jako součást jiné smlouvy (např. pracovní smlouvy), která ve spojení s interní instrukcí založí povinnost mlčenlivosti výzkumníka vzhledem k výzkumným datům, s nimiž u svého zaměstnavatele přichází do styku.
- dojde-li k úniku těchto dat, tj. k jejich nedovolenému užití zaměstnancem (a nejsou-li data ještě chráněna jinak, tj. např. jako obchodní tajemství nebo právem pořizovatele databáze), může se zaměstnavatel dovolávat postihu pouze **relativně**, tj. vůči provinilému zaměstnanci.

V. DATA VEŘEJNÉHO SEKTORU

DATA VEŘEJNÉHO SEKTORU

Data jako nezbytná součást výkonu veřejné správy

- data veřejného sektoru jsou významná jak pro **transparentnost** státní správy, tak i pro zlepšení **efektivity** a inovací v různých oblastech veřejných služeb.
- jde o informace a statistiky, které vytvářejí a shromažďují **státní instituce, veřejné organizace či subjekty napojené na stát** (např. městské úřady, nemocnice, univerzity a další veřejné instituce);
- tato data zahrnují **širokou škálu dat**, od ekonomických a finančních údajů přes údaje o dopravě, vzdělávání, zdravotnictví až po informace o životním prostředí;
- ze zákonné úpravy (i úpravy evropské) vyplývá specifický režim ochrany a poskytování těchto dat, veřejný sektor je povinen stále více zveřejňovat (či zpřístupnit na žádost) své datové sady, což vede ke vzniku otevřených datových portálů na národní i mezinárodní úrovni.
- v České republice je například hlavním zdrojem otevřených dat **Portál veřejné správy** a **Národní katalog otevřených dat;** tento trend podporují také evropské i globální iniciativy, které se zaměřují na využití dat pro řízení a zlepšení veřejných služeb.

Prameny právní regulace

- zákon č. 106/1999 Sb., zákon **o svobodném přístupu k informacím**;
- zákon č. 123/1998 Sb., zákon **o právu na informace o životním prostředí**;
- zákon č. 130/2002 Sb., zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon **o podpoře výzkumu a vývoje**);
- zákon č. 218/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (**rozpočtová pravidla**);
- zákon č. 190/2004 Sb., zákon **o dluhopisech**;
- zákon č. 89/1995 Sb. **o státní statistické službě;**
- zákon č. 340/2015 Sb., **o registru smluv;**
- zákon č. 12/2020 Sb., **o právu na digitální služby**, aj.

OPEN DATA A OPEN ACCESS

Pojem otevřená data (open data) a jejich význam

- tento pojem je tradičně spojován s **jakýmikoliv bezplatně (na internetu) dostupnými daty ve strukturované a strojově čitelné podobě, tj. jde v zásadě o data, jejichž zpřístupnění je realizováno způsobem, který neklade žádné technické či jiné překážky jejich dalšímu využití;**
- toto vymezení však neimplikuje kvantitativní stránku, neboť pod toto vymezení spadá **pouze určitá velmi omezená část dat, o jejichž zveřejnění bylo z různorodých důvodů rozhodnuto**, rovněž zde není zdůrazněn ekonomický aspekt, resp. otázka nákladů na zveřejnění (a následnou aktualizaci dat, apod.), včetně časového hlediska;
- s konceptem otevřených dat tak souvisí i pragmatičtěji pojatý koncept **Open Access**, který je i více reflektován evropskými a národními politikami a to především v oblasti výzkumu.

Pojem open access vyjadřující otevřený přístup k datům

- typické zejména v oblasti vědy a výzkumu, kde je cíleno na tzv. publikované či jinak zveřejněné vědecké informace (zpravidla výzkumné či jinak pro výzkum využitelné výsledky), a který představuje určitý otevřený přístup k vědeckým publikacím;
- jde o bezplatný a neomezený online přístup k těmto „informacím „s oprávněním dalšího využití obsahu prostřednictvím tzv. veřejných licencí;
- zveřejnění těchto informací (výsledků) formou otevřeného přístupu pak zpravidla vyplývá buď obligatorně z právní úpravy, případně z obecných podmínek realizace výzkumných projektů, která dále vyplývají ze zadávací dokumentace k těmto projektům, případně ze smluv uzavíraných mezi poskytovateli prostředků na výzkum a dalšími smluvními stranami;
- zpravidla půjde o recenzované vědecko-výzkumné časopisecké články a jejich rukopisné autorské verze, konferenční příspěvky, monografie, články ve sbornících, publikace učebnicového a komentářového typu obsahující vědecké informace, apod.
- Na těchto principech funguje i např. registr smluv (viz zákon č. 340/2015 Sb.)

PŘÍKLAD: PŘÍSTUP K VĚDECKÝM DATŮM

Otevřený přístup k vědeckým datům

- smyslem zajištění Open Access přístupu je zpřístupnit výstupy výzkumu a data, která jsou nezbytná pro jejich ověření, co nejširšímu publiku a ideálně co nejdříve po jejich vzniku;
- otevřený přístup podporuje uchování, možnost ověření či širšího využití výstupů a dat z výzkumu a vývoje v praxi či v navazujícím výzkumu (i v jiném oboru); urychluje dosažení výstupů a významně podporuje inovace;
- otevřený přístup také přispívá k transparentnosti a kontrole využití veřejných zdrojů, zvyšuje kvalitu, důvěru a kreativitu ve výzkumu.

FAIR principy otevřeného přístupu

- pro výzkumná data a jejich sdílení platí určité principy, které se označují obecně zkratkou **FAIR**, kde obecně platí, že by tato data měla být "***as open as possible, as closed as necessary***", tedy co nejotevřenější, ale uzavřené podle potřeby s ohledem na oprávněné zájmy příjemce.
- tyto principy se týkají primárně odpovědné správy dat, jakož i jejich dalšího zveřejňování (sdílení); FAIR principy lze stručně shrnout takto:
  - **F**indable (vyhledatelnost), tj. data lze snadno nalézt lidmi i stroji, jsou popsána kvalitními metadaty s jednoznačným identifikátorem;
  - **A**ccessible (dostupnost), tj. data jsou uložena ve vhodném repozitáři a dostupná v otevřeném přístupu, s jasnými informacemi o podmínkách a možnostech využití dat, zaručující dlouhodobý bezplatný přístup;
  - **I**nteroperable (interoperabilita), tj. data jsou uložena ve standardizovaném formátu a popsána pomocí řízených slovníků a standardizovaných výrazů;
  - **R**eusable (opětovná využitelnost), tj. data jsou dostatečně popsaná a sdílená pod (co nejméně restriktivní) licencí, aby uživatelé dat věděli, jak data vznikla, co popisují a jak s nimi mohou nakládat.

VI. TYPOLOGIE DAT

TYPOLOGIE DAT

Data absolutní právní povahy (ve smyslu práv k jejich dalšímu užití)

- **Autorská díla a databáze** (např. texty, fotografie, filmy, hudba, software) jsou chráněna výhradně ve prospěch autora či oprávněného vlastníka autorských práv. Tato data nemohou být volně šířena nebo komerčně využívána bez souhlasu vlastníka práv;
- **Data licencovaná s omezením šíření** jsou sice veřejně dostupná, ale jsou chráněna specifickou licencí, která stanovuje podmínky šíření (například data zveřejněná pod licencemi Creative Commons (CC) mohou mít různé úrovně omezení, některá z nich umožňují pouze nekomerční využití nebo šíření bez úprav, obdobně software s otevřeným zdrojovým kódem může být šířen pouze za určitých podmínek stanovených v licenci, jako je GPL nebo MIT);
- **Data chráněná obchodním tajemstvím** představují informace a data, která mají povahu obchodního tajemství, jsou absolutně chráněná a nikdo nemá právo je zveřejňovat, šířit nebo využívat bez souhlasu vlastníka (obchodní strategie, interní databáze zákazníků, finanční plány nebo výsledky výzkumu a vývoje);
- **Data chráněná prostřednictvím nástrojů nekalé soutěže** (např. šíření informací o jiném soutěžiteli, apod.);
- **Průmyslová práva** (patenty, ochranné známky) vztahující se k patentovaným vynálezům nebo ochranným známkám také podléhají absolutní právní ochraně; patenty chrání inovativní technická řešení, která nesmí nikdo jiný využívat nebo reprodukovat bez souhlasu majitele; podobně ochranné známky chrání značky a loga před neoprávněným použitím třetími stranami.
- **Osobní údaje** chráněna GDPR mají absolutní povahu v tom smyslu, že jejich šíření, sdílení nebo další zpracování podléhá souhlasu dotčené osoby a musí splňovat přísné právní požadavky, aby bylo dovoleno;
- **Státní tajemství (utajované skutečnosti)** jsou klasifikovaná jako důvěrná či tajná (například informace týkající se národní bezpečnosti nebo státních tajemství) mají absolutní ochranu a jejich šíření je striktně omezeno na autorizované osoby a instituce;
- **Data z katastrů nemovitostí nebo rejstříků**, která jsou zpoplatněna nebo licencována (některé veřejné registry umožňují přístup k údajům, ale další šíření nebo komerční využití je omezeno).

TYPOLOGIE DAT

Data relativní právní povahy (ve smyslu práv k jejich dalšímu užití)

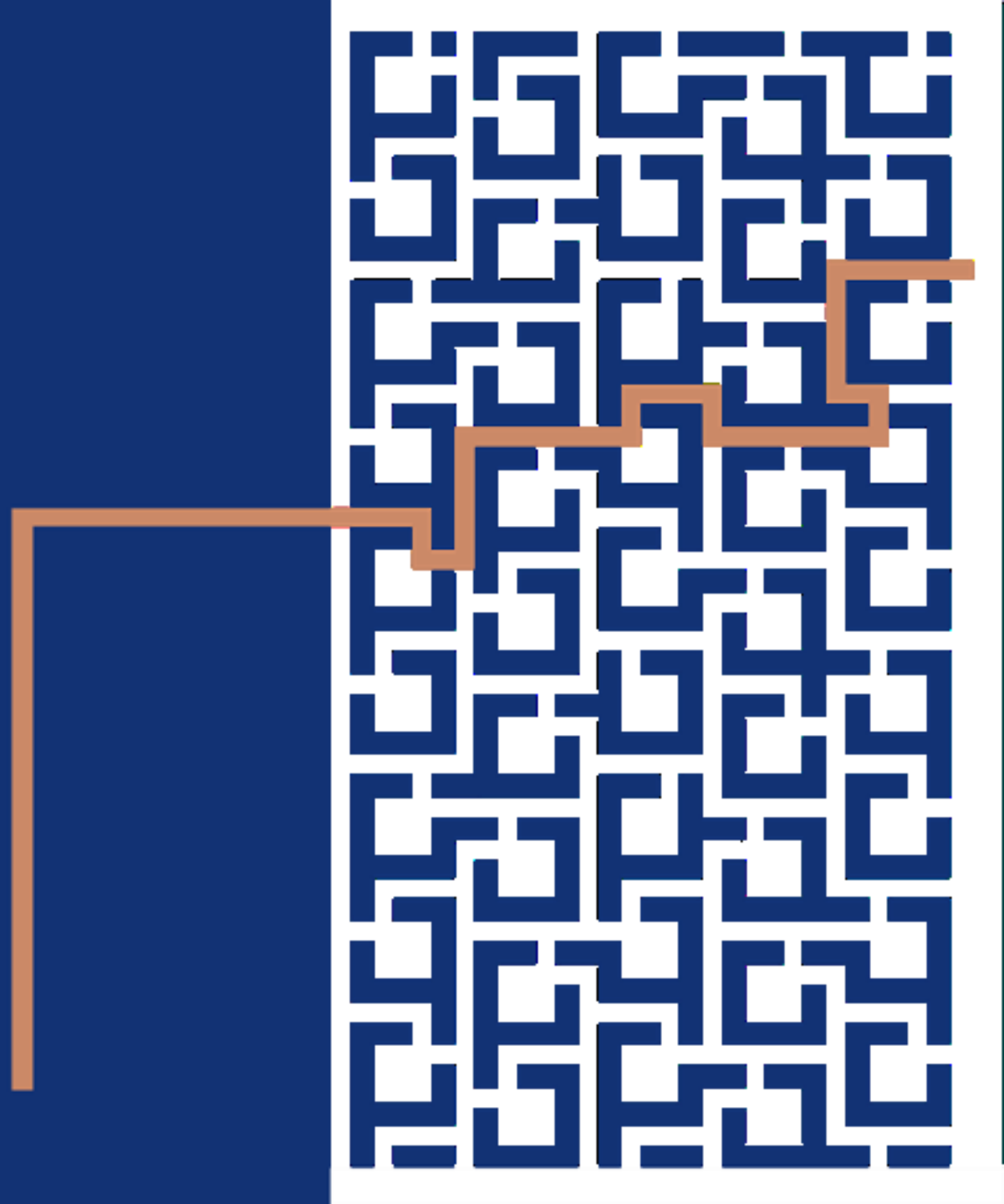
- **Data chráněna obchodními smlouvami**, resp. informace vzniklé v rámci smluvního vztahu mezi dvěma nebo více stranami (firmami), obsahující například specifikace dodávek, cenové podmínky nebo povinnosti stran, obvykle není určena k veřejnému šíření. Tyto informace se sdílejí pouze mezi smluvními stranami a dalším subjektům mohou být zpřístupněny pouze s jejich souhlasem.
- **Data chráněna dohodami o mlčenlivosti** (NDA) obsahující sdílená data vázána na smluvní povinnost mlčenlivosti mezi konkrétními stranami; jakékoli šíření těchto informací třetím stranám je zakázáno;
- **Data chráněná v pracovněprávních vztazích**, jako např. o pracovních podmínkách, platech, bonusových strukturách a dalších podmínkách pracovního poměru jsou často chráněny jako důvěrné mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem; práva k šíření těchto dat jsou relativní, protože jejich zpřístupnění třetím stranám je obvykle možné pouze se souhlasem všech stran nebo na základě právního nařízení (např. v rámci soudního řízení);
- **Data smluvně chráněna týkajících se klientů a obchodních partnerů** (např. smluvní podmínky, objemy zakázek nebo zákaznické preference) zpravidla podléhají této smluvní ochraně;
- **Data z finančních závazků a úvěrů** (např. informace o úvěrových smlouvách, hypotékách, leasingu nebo jiných finančních produktech vyplývají-li ze smlouvy mezi dlužníkem a věřitelem; tyto informace nejsou určeny k veřejnému šíření a jejich sdílení je možné pouze se souhlasem dlužníka a věřitele nebo v případě splnění specifických podmínek stanovených zákonem);
- **Data chráněna licenčními smlouvami s omezenou povahou** mezi specifickými stranami bývají omezena šíření dat na určité osoby nebo subjekty; například užití dat na základě licence na používání softwaru v rámci konkrétní firmy nebo organizace bývá relativní, protože oprávnění k využívání dat generovaných softwarem mají pouze smluvní strany nebo vybrané osoby);
- **Údaje o zpracování osobních údajů na základě specifické smlouvy** (např. mezi správcem a zpracovatelem), kde jsou stanoveny podmínky pro nakládání a ochranu těchto údajů; šíření těchto dat může být relativní v případě, že podléhá konkrétní smlouvě o zpracování osobních údajů nebo zásadám ochrany osobních údajů, a proto se obvykle vztahuje pouze na dohodnuté účely.

TYPOLOGIE DAT

Specifické kategorie dat (ve smyslu práv k jejich dalšímu užití)

- data z interních šetření, disciplinárních řízení, etických komisí, apod.;
- peníze;
- data o patentech a duševním vlastnictví v předregistraci;
- biometrická a genetická data;
- data získaná z výzkumů a klinických studií před schválením;
- data o studentských záznamech, kvalifikačních pracích a výsledcích;
- kryptoměny;
- zdravotní záznamy pacientů, data o diagnózách, výsledky laboratorních testů, anamnéza;
- metadatová a analytická data o užívání sítě (síťová data o portech, apod.);

VII. ĎISPOZICE S DATY

MOŽNOSTI SMLUVNÍ DISPOZICE S DATY

Licenční smlouvou (podle § 2358 a násl. ObčZ)

- licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli **oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví** (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.

Smlouvou nepojmenovanou (podle § 1746 odst. 2 a nás. ObčZ)

- může jít o smlouvu **o poskytování služeb** (Service Agreement), smlouvu **o spolupráci** (Collaboration Agreement), smlouvu **o zpracování anonymizovaných dat**, smlouva **o mlčenlivosti** (NDA, Non Disclosure Agreement), **smlouvou o převodu doménového jména** (převodu pohledávky), aj.

Smlouva o dílo (podle § 2586 odst. 2 a nás. ObčZ)

- za dílo se nepovažuje pouze hmotně zachycený výsledek činnosti, ale je třeba za něj považovat i ten nehmotný, takovým dílem bude zřejmě např. koncert hudební skupiny, vedení účetnictví, apod.;
- ObčZ upravuje zvláštní režim předání takového díla (§ 2632), jeho poskytnutí jiným osobám (§ 2633), použití k danému účelu, je-li chráněno právem průmyslového nebo jiného vlastnictví (§ 2634), a uplatní se i pro tzv. soutěžní dílo (§ 2635).

Kupní smlouva (podle § 2079 odst. 2 a nás. ObčZ)

- jde o nepojmenovanou smlouvu;

Fúzí sloučením nebo splynutím, rozdělením (dle zvláštní úpravy)

- důsledkem fúze je převod veškerého majetku a práv na nástupnickou instituci;

MOŽNOSTI MIMOSMLUVNÍ DISPOZICE S DATY

Rozhodnutí správního orgánu nebo soudní rozhodnutí

- v určitých případech může právo na užití dat vzniknout na základě rozhodnutí správního orgánu či soudu, které ukládá povinnost zpřístupnit nebo sdílet data (např. pro účely veřejného zájmu nebo povinnost sdílet data mezi konkurenčními subjekty z důvodu ochrany hospodářské soutěže, aj.).

Jednostranné prohlášení „vlastníka“ dat

- vlastník dat může jednostranně deklarovat, že poskytuje určitému subjektu právo na užití dat, toto prohlášení může být součástí obchodní strategie, například v podobě veřejné příslibu, apod.; takové prohlášení může specifikovat podmínky užití a stanovit, za jakých okolností a jakým způsobem lze data využívat.

Zveřejnění nebo licencování v otevřeném režimu (Open Data):

- pokud jsou data zveřejněna jako otevřená data (např. data ve veřejném sektoru), automaticky se tím poskytuje veřejnosti právo tato data používat v souladu s podmínkami otevřené licence;

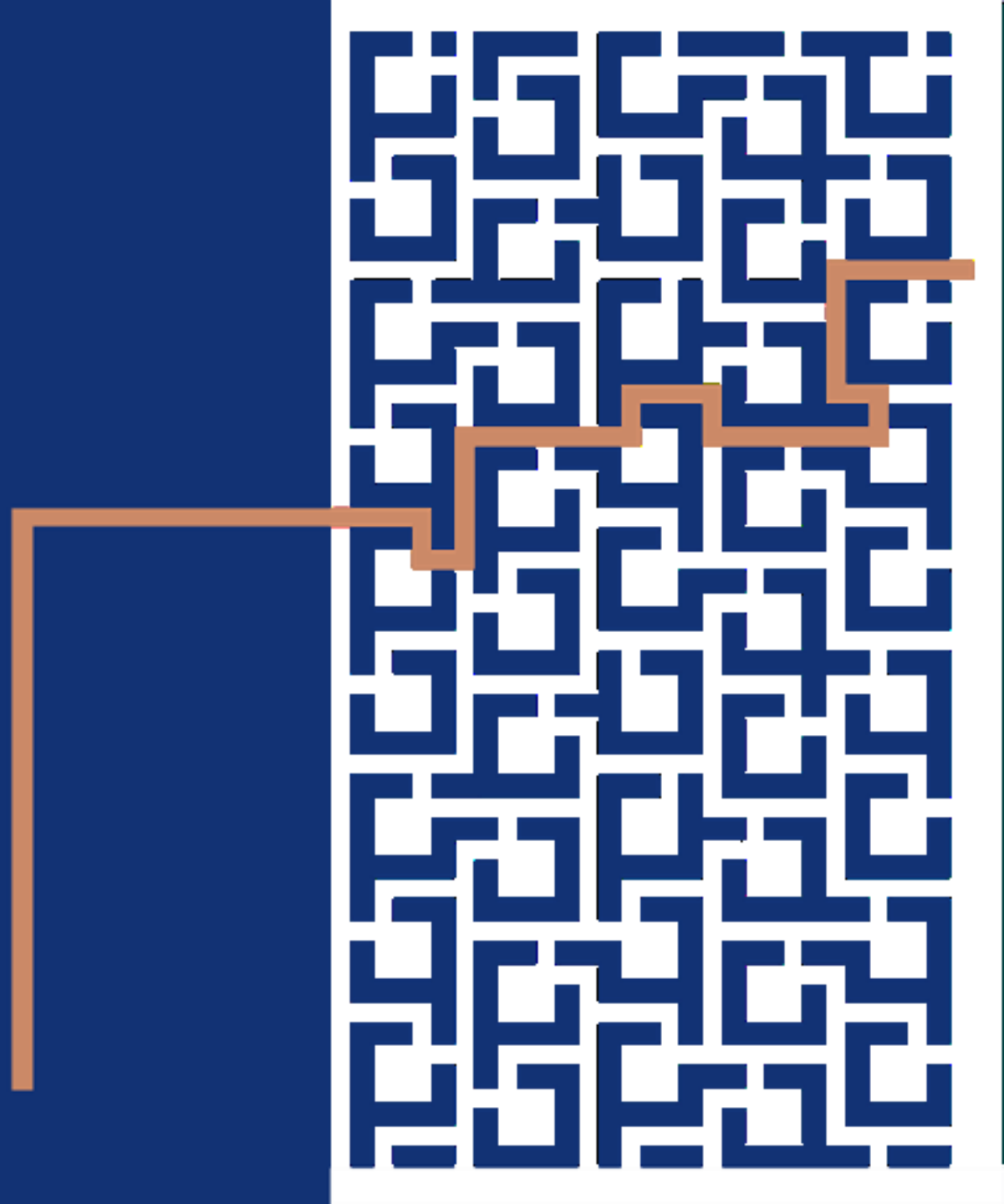
Dědictví

- právo užití dat může být převedeno v rámci dědického řízení, v případě, že data jsou považována za majetek, mohou být zahrnuta do dědictví a převedena na dědice.

Fúzí sloučením nebo splynutím, rozdělením (dle zvláštní úpravy)

- v případě fúze nebo akvizice jedné společnosti jinou dochází často k převodu práv k datům bez potřeby uzavření smlouvy o užívání;
- data přecházejí na nového vlastníka automaticky jako součást převodu majetku, což může zahrnovat i databáze, zákaznické záznamy či jiné obchodní informace.

VIII. ZÁVĚREČNÁ SHRNUTÍ

ZÁVĚREČNÁ SHRNUTÍ

Kontrola nad užitím dat (absolutní nebo relativní práva)

- přestože se absolutní a relativní práva k datům (resp. k jejich užití) vzájemně liší co do charakteru i způsobu svého vzniku, jejich společným rysem je, že **zakládají na straně oprávněného možnost rozhodovat o užití dat a na straně povinného** (tím je u absolutních práv zbytek světa) pak povinnost takové rozhodnutí respektovat;
- platí obecný princip fungování právního státu spočívající v tom, že **právní povinnosti lze založit pouze na základě zákona;**
- sama skutečnost, že nějaký subjekt data vytvoří, upraví, nebo je dostane pod svoji kontrolu, tedy **nevede bez dalšího k založení absolutních nebo relativních práv** k nim (resp. k založení jim odpovídajících povinností ostatních subjektů) - k tomu je totiž třeba, aby takové jednání naplnilo některou ze zákonných hypotéz;
- v případech, kdy původce dat nemůže spoléhat na absolutní práva k užití dat a má zájem užití dat ve svůj prospěch právně ošetřit, je tedy nutno hledat v právním řádu možnosti, jak **právní kontrolu nad užitím dat konkrétního typu (a obsahu) založit** v relaci k ostatním subjektům připadajícím v úvahu, to zejména smlouvou (typicky např. vůči zaměstnancům, obchodním partnerům, konkurentům apod.)

Specifická ochrana dat

- data veřejného sektoru mají z důvodu potřeby své **transparentnosti specifický právních režim vyplývající ze zvláštních právních předpisů;**
- možnost dispozice s daty, resp. s právem jejich dalšího užití je limitována jak absolutní či relativní povahou těchto dat, tak i konkrétní volbou typu smluvního ujednání, které je k převodu těchto práv použito.

IX. RELEVANTNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY A ZDROJE

DOPORUČENÁ LITERATURA

- POLČÁK, Radim, a kol. **Právo informačních technologií**, Wolters Kluwer, 2018
- POLČÁK, R. Informace a data v právu. Revue pro právo a technologie. 2016, č. 13.
- TÉGL, P., TELEC. I. § 496. In MELZER, F., TÉGL, P. a kol. Občanský zákoník: velký komentář. Svazek III: § 419-654 a související společná a přechodná ustanovení. Praha: Leges, 2014
- TELEC, I. Není informace jako informace. In BLAHO, P., ŠEVCOVÁ, A. (eds.). Trnavské právnické dni: Hodnotový systém práva a jeho reflexe v právnej teorii a praxi II. diel. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 2013.
- TELEC, I. Držba informací. Právní rozhledy. 2014, č. 4. TELEC, I. Držba informací. Právní rozhledy. 2014, č. 4.
- MATEJKA, J. Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí. 1. vydání. Praha: CZ.NIC, 2013, ISBN 978-80-904248-7-6, 256 s., Dostupné [online] z: https://knihy.nic.cz/files/nic/edice/jan_matejka_ijop.pdf
- POLČÁK, Radim. Internet a proměny práva. Praha : Auditorium, 2012
- BOHÁČEK, Martin. Ochrana dat v českém právu. Praha: Kriminalistický ústav Policie ČR, 1993.

PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ ZDROJE

Obecná úprava

- Zákon č. 89/2012 Sb., **občanský zákoník** (ObčZ nebo NOZ)
- Zákon č. 110/2019 Sb., **o zpracování osobních údajů** (ZoZOÚ)
- Zákon č. 297/2016 Sb., **o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce** (ZoSVD)
- Zákon č. 127/2005 Sb., **o elektronických komunikacích** (ZoEK)
- Zákon č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník** (TrZ)

Zvláštní předpisy (příkladmo)

- Zákon č. 121/2000 Sb., **o právu autorském**, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon),
- Zákon č. 441/2003 Sb., **o ochranných známkách**
- Zákon č. 60/2000 Sb., **o ochraně olympijských symbolik**
- Zákon č. 207/2000 Sb., **o ochraně průmyslových vzorů**
- Zákon č. 527/1990 Sb., **o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích**
- Zákon č. 206/2000 Sb. **, o ochraně biotechnologických vynálezů**
- Zákon č. 130/2002 Sb. **o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků**

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 (NPP, 2016) **o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů** a o volném pohybu těchto údajů (nařízení **GDPR**)
  - související adaptační zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července **2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce** na vnitřním trhu (nařízení **eIDAS**),
  - navazující zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, související změnový zákon č. 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se **stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci** (**akt o umělé inteligenci**)

DISKUSE?

DĚKUJI
ZA POZORNOST

Jungmannova 17 | 110 00 Praha 1
| Česká republika

+420 221 506 700
www.cevro.cz